ते दोघे ठाकरे

(सौ. जयश्री खाडीलकर-पांडे कृत)

मुंबई, सोमवार - शिवसेना कार्याध्यक्ष उद्धव ठाकरे आणि मनसे अध्यक्ष राज ठाकरे या दोघांना अगदी जवळून जाणणारे मित्र, विश्लेषक, पत्रकार आणि लेखक राजू परूळेकर यांनी नवाकाळला विशेष मुलाखत दिली आणि मराठी माणसांच्या मनात स्थान मिळविलेल्या या दोन नेत्यांबद्दल अत्यंत व्यक्तीगत अशी माहिती मांडली.

प्र. उद्धव ठाकरे यांच्या नेतृत्वाखालील शिवसेनेबाबत आपण काय म्हणाल?

राजू परूळेकर : शिवसेना ही जैन धर्मीय आणि भैय्यांच्या आहारी गेली आहे ही उद्धवजींबाबत माझी एकच तक्रार आहे. उद्धव ठाकरे हे शांत, संयमी व सातत्यपूर्ण काम करणारे आहेत. मात्र त्यांच्या नेतृत्वात एक मोठी उणीव होती. त्यांच्याशी कोणालाच थेट संपर्क करता येत नसे. मिलींद नार्वेकर या सचिवावर भरंवसा टाकून उद्धवनी स्वतःवर संकट ओढवून घेतले. ही गोष्ट त्यांना कधी कळणार आहे? शिवसेनाप्रमुखांचा पुत्र म्हणून अनेकांनी त्यांना याबाबत आजवर सांभाळून घेतले. उध्दवनी आता मध्यस्थांना बाजूला सारून सर्वांशी थेट संपर्क साधायला हवा.

प्र. उद्धवजींभोवती कोंडाळे आहे, असा आरोप होत होता. हाच आरोप आता राज ठाकरे यांच्याबाबतही होत आहे.

राजू परूळेकर : राज ठाकरे यांचेही आता तसेच होऊ लागले. कोंडाळे तर नेत्याभोवती असणारच, पण तेवढी त्या लोकांची पात्रता असायला हवी ना? त्यांच्या निकटवर्तीयांनी त्यांना एसएमएस पाठविला तर तो अवकाशात कोठेतरी जातो. त्यांना फोन केला तर ते फोन उचलत नाहीत. एमटीएनएलच्या बंद डब्याप्रमाणे फोन फक्त वाजत राहतो. उद्धव ठाकरे यांच्या अनुभवातूनही राज ठाकरे यांनी धडा घेतला नाही हे त्यांचे दुर्दैव आहे व असे सल्लागार त्यांनी निवडता कामा नयेत.

राज ठाकरे हे राजकारणांत बऱ्याचदा चुकीच्या माणसांवर विश्वास टाकतात. या माणसांनी त्यांना धोका दिला की, त्यांच्यावर दयाळूपणे कटाक्ष टाकतात आणि स्वतःला दोष देत बसतात. पूर्वीच्या काळी शिवसेनेत गद्दारी केली की काय होत होते हे तुम्हाला माहीत आहे ना? राज साहेबांबरोबर असलेली काही माणसे समाजात काय प्रतिमा घेऊन वावरतात, याची माहिती राज ठाकरे यांनी घेणे आवश्यक आहे. ही माहिती घेतली तर राज ठाकरे यांना धक्का बसेल असा त्यांच्या काही सहकाऱ्यांचा भ्रष्टाचार त्यांना कळेल. नंतर स्वतःला दोष देण्यापेक्षा आधी माहिती घेतलेली केव्हाही नेत्याला फलदायक ठरते.

प्र. : तुम्ही राज ठाकरे यांचे सल्लागार आहात ना ?

राजू परूळेकर : मी त्यांचा सल्लागार आहे, हे पूर्ण असत्य आहे. राज ठाकरे मला काडीचीही किंमत देत नाहीत. ते स्वतःच स्वतःचे सल्लागार आहेत. एक मित्र म्हणून राज ठाकरे अतिशय उत्तम आहेत, अप्रतिम आहेत. पण त्यांच्या फायद्याचे काही सांगायला गेले तर मात्र ते ऐकत नाहीत. सांगणाऱ्याच्या फायद्याचे मात्र त्यांना काही सांगितले तर ते ऐकून लगेच मदत करतात. यामुळे स्वतःचा फायदा करणारी माणसे त्यांच्याभोवती जास्त दिसू लागली आहेत.

राज ठाकरे हे अतिशय बुद्धीमान आणि प्रतिभावान आहेत, पण त्यांच्या बुद्धीवर त्यांची प्रतिमा आणि प्रतिभा मात करते आणि ते कलावंतांचे आयुष्य जगू लागतात. रापलेल्या चेहऱ्याच्या आणि अंगाला घामाचा वास येणाऱ्या माणसाला त्याच्या पाठीवर हात फिरवणारा नेता आज हवा आहे. राज ठाकरेंकडे सामान्य माणूस ह्याच नजरेने बघतो. पण ते कलावंताच्या भूमिकेत जातात. कार्यकर्त्यांबरोबर तासनूतास बसणे, त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांची माहिती घेणे ही प्रक्रिया यामुळेच बऱ्याचदा घडत नाही. राज ठाकरेंना मुख्यमंत्री म्हणून पाहण्याची माझी प्रचंड इच्छा आहे. पण त्यांच्या या दोषामुळे हे लगेच शक्य होईल की नाही, माहीत नाही. त्यांनी त्यांचे दोष काढले तर २०१४ साली ते निश्चित स्वबळावर मुख्यमंत्री होतील. पण त्यासाठी त्यांनी जाणीवपूर्वक आपले दोष दूर करायला हवेत.

प्र. राज ठाकरे हे सतत सल्लामसलत करून नवनवीन आंदोलने आखत असतात. मग ते कार्यकर्त्यांशी संवाद साधत नाहीत, असे तुम्ही कसे म्हणता? (पुढील मजकूर पान ५)

महत्त्वाचा खुलासा

या मुलाखतीतील मतांची पूर्ण जबाबदारी राजू परूळेकर यांची आहे. त्यांनी मांडलेली मते ही 'नवाकाळ'ची मते नाहीत.

संपादक, नवाकाळ

ते दोघे ठाकरे!!!

(पान १ वरून चालू)

राजू परूळेकर : राज ठाकरे यांचे पूर्वाश्रमीच्या भारतीय विद्यार्थी सेनेतील बहुतेक सहकारी हे गंजलेले व करकरणारे आहेत. विद्यार्थी सेनेपासून त्यांच्याबरोबर असलेले त्यांचे सहकारी बिनधास्त आहेत. या सहकाऱ्यांनी कितीही चुका केल्या तरी राज ठाकरे त्यांच्यावर कारवाई करीत नाहीत. विद्यार्थी सेनेचे हे पदाधिकारी नवीन लोकांना राज ठाकरेंपर्यंत पोहोचू देत नाहीत. एखादा पोहचलाच तर त्याला चिरडून टाकतात. निष्ठा ही उपकारक असेल तर ती औषध ठरते आणि ती उपकारक नसेल तर विष बनते, हे राज ठाकरे यांनी जाणले पाहिजे. नवनवीन आंदोलने ही निव्वळ त्यांची स्वतःची प्रतिभा आहे.

नितीन सरदेसाई, राजन शिरोडकर, मनोज हाटे, सचिन मोरे, राजन राजे, शालिनी ठाकरे, रिटा गुप्ता, दिपक पायगुडे, वसंत गीते, अतुल चांडक ही मनसेत असलेली फळी राज ठाकरे यांनी योग्य पद्धतीने वापरली तर त्यांचा खूप फायदा होऊ शकतो.

राज ठाकरे हे नाट्यकर्मी, नकलाकार, सिनेकलावंत आणि क्रिडापटू यांच्यातच जास्त रमतात. त्यांनाच जास्त वेळ देतात. राज ठाकरे हे राजकारणी आहेत. महिन्यातील ४ तास सोडले तर इतर सर्व वेळ त्यांनी कार्यकर्त्यांसाठीच दिला पाहिजे. पण राज ठाकरेंबाबत हे घडत नाही. राज ठाकरे यांनी एका दिवसात पाचच्या वर सभा घेतल्या किंवा पाचशेच्या वर माणसांना भेटले तर त्यांच्या भुवया लगेच वक्र होतात. हे बघून त्यांचे कार्यकर्तेही घाबरतात. नवनिर्माण करू पाहणाऱ्याला हे योग्य नाही. बंद खोलीत चिंतन करणे ठीक आहे. मात्र त्याचवेळी कार्यकर्त्यांचे ऐकून घेणेही आवश्यक असते. एखादा कार्यकर्ता निरर्थक बोलत असेल तरीही त्याचे म्हणणे ऐकायलाच हवे, कारण तो जरी निरर्थक बोलत असेल तरी तो आपल्या नेत्याला देव मानत असतो. अशा कार्यकर्त्यांचे नुसते म्हणणे ऐकून घेतले तर तो त्या नेत्याचा कायमचा गुलाम होतो. कार्यकर्ते वाढविण्यासाठी इतका संयम नेत्यात आवश्यक आहे हे राजनी लक्षात घेतले पाहिजे.

प्र. तुम्ही राज ठाकरे यांचे जवळचे मित्र आहात, तुम्ही त्यांना हे सांगत का नाही?

राजू परूळेकर : पूर्वी मी त्यांच्याशी सल्लामसलत करीत होतो, पण आता राज ठाकरे हे महाराष्ट्राचे थोर नेते आहेत. त्यांना वेळ फार कमी असतो. आणि मी आहे तिथेच आहे. राज ठाकरे हे बुद्धिमान आहेत. माझी मर्यादा व कुवत त्यांनी ओळखली असावी. ते धूर्तही आहेत. पण धूर्तपणा ते स्वतःच्या भल्यासाठी वापरत नाहीत. राज ठाकरे हे मूळात कलाकार आहेत. कलाकार जसा लहरी, रागीट असतो तसेच ते आहेत. त्यांना सल्ला काय देणार?

प्र. उद्धवजी ठाकरे यांच्याबद्दल आपणाला काय वाटते?

राजू परूळेकर : उद्धव ठाकरे यांच्याकडे संघटना कौशल्य आहे, असे अनेकांचे मत आहे, पण त्यांच्यात संघटना कौशल्य फार आहे असे मला वाटत नाही. त्यांचा तो पिंडच नाही. मात्र शिवसेनेच्या आधीच्या संघटनेचा ते उत्तम वापर करतात. लोकसभेच्या निवडणुकीनंतर उद्धवनी आपल्या मर्यादा ओळखल्या आणि अर्धा महाराष्ट्र काबीज करण्यासाठी त्यांनी अथक प्रयत्न सुरू केले आहेत. दिवसभरात ११ सभा घेतल्यानंतरही त्यांच्या भुवया वक्र होत नाहीत. त्यांना राग येत नाही, म्हणूनच त्यांचे सहकारी अधिक सहजतेने त्यांच्याबरोबर वावरतात. राजकीय नेता म्हणून त्यांचा करिश्मा कमी असला तरी या एका गुणामुळे ते अधिक काळ टीकून राहतील. उद्धवचा हाच गुण राजना धोक्याचा आहे. ससा आणि कासवाच्या शर्यतीत राज ठाकरे हे इथे मला ससा वाटतात.

उद्धव ठाकरे हे जमिनीवर जेवढे आहेत तेवढेच जमिनीखालीही आहेत. ते निष्कपटी, सौम्य आणि साधे वाटले तरी माणसे ओळखण्याचा आणि त्यांचा वापर करून घेण्याचा हातखंडा त्यांच्यात आहे.

प्र. आगामी काळात शिवसैनिक अधिक संख्येने राज ठाकरे यांच्याकडे येतील का?

राजू परूळेकर : राज ठाकरे हे आपल्या कार्यकर्त्यांना मोकळीक देत नाहीत. प्रत्येक कार्यकर्त्याला स्वतःचे काही करण्याची प्रशासनिक मोकळीक हवी असते. नेत्याला काही सांगायचे असते. पण ही मोकळीक मिळत नसल्याने स्वतःचे हितसंबंध ज्यांना जपायचे आहेत, ते शिवसेनेकडेच राहतील. पक्षातील मोठ्या घटकापासून छोट्या घटकापर्यंत सर्वांना मोकळीक देणारा नेता हितसंबंध जपणाऱ्यांना हवा असतो. त्यांना दडपून टाकणारा नेता चालत नाही. राज ठाकरे हे समोरच्याचे ऐकून न घेणारे व मनस्वी असल्याने कार्यकर्त्यांना ते जाचक वाटते. याउलट उद्धव ठाकरे जाचक, हुकूमशहा वाटत नाहीत. एखाद्या बैठकीत दहा गटप्रमुखही उद्धव ठाकरे यांच्यासमोर आपले मत स्पष्टपणे मांडू शकतात. उद्धव ठाकरे यांना विरोध करू शकतात. उद्धव हे सर्व सहन करतात. त्यामुळेच बरेच कार्यकर्ते शिवसेनेत कायम राहतील. ते मनसेत मोठ्या संख्येने जातील असे मला तरी वाटत नाही.

प्र. पक्ष सोडून गेलेल्यांशी राज व उद्धव कसे वागतात?

राजू परूळेकर : उद्धव ठाकरे हे पक्ष सोडून गेलेल्यांबद्दल मनात द्वेष बाळगत नाहीत. पक्ष सोडून गेलेले शिवसेनेत परत आले तर त्यांचे स्वागत केले जाते. राजा चौगुलेसारखा माणूस राज ठाकरे यांच्या विद्यार्थीसेनेचा कार्याध्यक्ष होता. पण तो शिवसेनेत आल्यावर उद्धवनी त्याला प्रथम उपनेता मग नगरसेवक केले आणि महापालिकेत समितीही दिली. त्याला सन्मानाने वागवले गेले. बेरजेच्या राजकारणात हेच अपेक्षित आहे. राज ठाकरे मात्र असे करीत नाहीत. त्यांना बेरजेच्या राजकारणाची आवड नाही. मनसे सोडून गेलेल्यांबद्दल त्यांचे नेते त्या माणसावर भरपूर टीका करीत राहतात. त्यातही सर्वांना सारखी वागणूक दिली जात नाही अशीही तक्रार आहे. प्रकाश महाजन यांनी शिस्तभंग केल्यावर त्यांना पक्षातून काढून टाकण्यात आले, पण त्याच वेळी कर्णबाळा दुनबाळे यांना मात्र पक्षात ठेवले गेले. हा फरक का? मलाही हा प्रश्न पडतो.

प्र. मनसेत अजून संघटना पूर्णपणे बांधली गेली नाही?

राजू परूळेकर : पक्ष चालविण्यासाठी हे योग्य नाही. पंतप्रधान ते तलाठी या संपूर्ण रांगेत प्रत्येकाला वेगवेगळी जबाबदारी आणि वेगवेगळे अधिकार दिले जातात. ही रचना आवश्यक आहे, पण राज ठाकरे यांनी अशी रचना अद्याप पूर्णपणे केलेली नाही. त्यासाठी त्यांना दिवसाचे १७ ते १८ तास काम करावे लागेल. शांतपणे प्रशासकीय पातळीवर काम करणे आवश्यक आहे. राज ठाकरे आज ४० वर्षांचे आहेत. त्यांच्या वयाच्या आमच्या पिढीला आणखी कितीशी वर्षे राहिली आहेत? यामुळेच पक्षबांधणीसाठी राज ठाकरे यांनी प्रत्येक दिवस हा शेवटचा दिवस आहे, असे मानूनच काम केले पाहिजे. नाहीतर लोकसभेत जे झाले तेच विधानसभेत होईल. गोलपोस्टपर्यंत जाऊन गोल होणार नाही.

लोकसभेत त्यांच्या शिलेदारांना स्वतःच्या ताकदीवर १० हजारही मते मिळाली नसतील. त्यांचा प्रत्येक उमेदवार स्वतःच्या ताकदीवर जेमतेम ३०० ते ४०० मते मिळवू शकतो. मनसेला आणि त्यांच्या उमेदवारांना लोकसभेत जी मते मिळाली, ती केवळ राज ठाकरे यांच्याकडे बघून दिली गेली. राज ठाकरे यांच्या करिश्म्यामुळे मनसेला भरभरून मते मिळाली. पण महाराष्ट्रात सत्ता काबीज करायची असेल तर केवळ करिश्मा पुरणार नाही. चांगले उमेदवार आणि भक्कम प्रशासन आवश्यक आहे.

राजू परूळेकर
मोबाईल : ९८२० १२४ ४१९
raju.parulekar@gmail.com

प्र. राज ठाकरे यांनी पालिका निवडणूक, लोकसभा निवडणूक आणि आता विधानसभा निवडणुकीत एकच आवाहन केले की, महाराष्ट्राची सत्ता एकदा माझ्या हाती देऊन बघा! या निवडणुकीत हेच आवाहन यशस्वी ठरेल का? जनता त्यांच्यावर विश्वास टाकून मते देईल का?

राजू परूळेकर : विधानसभा निवडणुकीत राज ठाकरे केवळ स्वतःच्या करिश्म्यावर एकहाती सत्ता आणू शकत नाहीत. कारण महाराष्ट्राची निवडणूक खूप गुंतागुंतीची आहे. महाराष्ट्रात स्वबळावर सत्ता आणायची असेल तर त्यांना विधानसभा निवडणुकीत उत्तम उमेदवारांचा संघ जनतेसमोर उभा करावा लागेल. 'टीम महाराष्ट्र' दाखविल्याशिवाय जनता यावेळेस त्यांना फार मते देणार नाही. त्यांचे उमेदवार इतर पक्षांच्या उमेदवारांसारखेच असतील तर तर्कबुध्दीने जनता विचार करील की, इतर चारजणांसारखाच हा आहे तर ओळखीचा चोर बरा!

प्र. दोन्ही पक्षांचे मराठी प्रेम खरे आहे का?

राजू परूळेकर : राज ठाकरे यांचे मराठीप्रेम मनापासून आहे. ती त्यांची अंतःप्रेरणा आहे. शिवसेनेचे मराठी प्रेम मात्र सतत राहिले नाही. शिवसेनेचे मराठी प्रेम खरे असते तर भोजपूरी दिन, उत्तरप्रदेश दिन शिवसेनेने साजरे केले असते का? जैन वस्तीत मराठी माणसांना घरे नाकारली जातात. या प्रकाराची सुरूवात भाजपा आमदारांनी केली. शिवसेना याविरुद्ध आवाजही उठवत नाही. उलट उद्धव ठाकरे नम्र जैन मुनी यांच्या मठात जाऊन त्यांचा आशिर्वाद घेतात. मराठी माणसांना याचे काय वाटत असेल? किती दुःख होत असेल?

प्रश्न – मनसेनेही जैनांविरुद्ध अजिबात आवाज उठविलेला नाही.

राजू परूळेकर : मनसेने भय्यांविरूद्ध आंदोलन सुरू केले आहे. जैनांविरुद्धही त्यांनी आंदोलन करायला हवे. म्हणजे जे जैन महाराष्ट्रात मराठी माणसाला घरे नाकारतात त्यांच्याविरुध्द आंदोलन हवे. सर्वच जैन काही वाईट नसतात. मराठी जैनही आहेतच की!

प्र. राज आणि उद्धव कधी एकत्र येतील का?

राजू परूळेकर : कधीही नाही! मला तरी वाटत नाही.

प्र. शिवसेना आणि राष्ट्रवादी यांच्यात यावेळी युती होईल का?

राजू परूळेकर : शिवसेना शरद पवारांबरोबर जाणे अशक्य आहे कारण शरद पवारांनाच शिवसेना नको आहे. शरद पवारांचे आता एकच लक्ष्य आहे. त्यांची कन्या सुप्रिया सुळे हिला त्यांना राजकारणात स्थिर करायचे आहे. 'जनमानसात आपल्याबद्दल असलेला आदर' आणि 'सुप्रिया सुळेंचे भवितव्य, या दोन्हीत शरद पवारांनी 'सुप्रिया सुळेंचे भवितव्य' निवडले आहे. यासाठी त्यांना कॉंग्रेसबरोबर राहणे आता अपरिहार्य आहे.

प्रश्न – राज ठाकरे हे पत्रकारांशी आणि इतर अनेकांशी अत्यंत उद्धटपणे बोलतात, अशी तक्रार आहे.

राजू परूळेकर : राज ठाकरे हे एकांतप्रिय माणूस आहेत. ते लोकांमध्ये जायला लागले की ते अनाहूतपणे चिडतात. त्यात शिवसेनाप्रमुखांचा त्याच्यावर मोठा प्रभाव आहे. पण शिवसेनाप्रमुखांची ताकद वेगळी होती. तो काळ वेगळा होता. हे लक्षात घेऊन त्यांनी नम्रपणे वागले पाहिजे. त्यांच्या मित्रांनी त्यांचा मनस्वी उद्धटपणा सांभाळून घेतला आहे. पण सर्वांनाच ते जमते असे नाही.

प्रश्न – राज ठाकरेंचे दोष तुमच्याही लक्षात येतात, मग तुमच्यासारखी त्यांची जवळची माणसे त्यांच्या हे लक्षात आणून देत नाहीत का? त्यांच्या पत्नी शर्मिलाताई त्यांना याबाबत सतर्क का करीत नाहीत?

राजू परूळेकर : राज ठाकरे अशी व्यक्ती आहे ज्याला समजावणे कुणालाच शक्य नाही. त्याला अंतःप्रेरणेने कळेल तेव्हाच तो त्याच्यावर विचार करील. राज ठाकरेंना स्वतःचे नवनिर्माण करावे लागेल.

प्रश्न – उद्धवजींना शिवसेना संघटना आयती मिळाली, असे सतत म्हटले जाते. पण एखादी संघटना त्याच चौकटीत राहून वाढवायची आणि सांभाळायची हे तितकेच अवघड कार्य आहे. त्यातच त्यांची तुलना सतत शिवसेनाप्रमुखांशी केली जाते. हेही तोट्याचेच आहे. त्यामुळे उद्धवजींना सगळे आरामात मिळाले, हे म्हणणे योग्य वाटत नाही.

राजू परूळेकर : उद्धवना तयार संघटना मिळाली आणि राजना नवनिर्माण करावे लागले हे खरेच आहे. कितीही झाले तरी उद्धवना संघटना मिळाली आहेच. शिवसेनाप्रमुखांमुळे मर्यादा आल्या हे ते आणखी किती दिवस सांगू शकणार आहेत? बाळासाहेबांनी शिवसेना उभी केली तशी बाळासाहेबच करू शकतात आणि तेच चालवू शकतात. उद्धव किंवा राज दोघे त्यावर स्वार होऊ शकत नाहीत. राज स्वतंत्र झाला. उद्धव मात्र शिवसेनेच्या चौकटीपासून दूर जाऊ शकत नाही.

२०१४ च्या निवडणुकीत राज मुख्यमंत्री होतील असे मी ठामपणे म्हणालो कारण राज महाराष्ट्रात २८८ जागा स्वबळावर लढवयाचा जुगार खेळू शकतो. तेवढा बेगुमान आत्मविश्वास त्याच्यात आहे. तसा आत्मविश्वास दुसऱ्या एकाच नेत्यात आहे. विलासराव देशमुख! उध्दव ठाकरे हे मुख्यमंत्रीपदाच्या शर्यतीत मी पहात नाही कारण हा २८८ जागांचा बेगुमानपणा ही त्यांची प्रकृती नाही. अखेर माणसं जशी असतात त्याला इलाज नसतो. उध्दव, राज, तुम्ही व मी याला अपवाद कसे असणार? म्हणून तर आपण सर्वजण सर्वांना संभाळून घेतो. किमान सांभाळून घेण्याची अपेक्षा करतो. नाही का?

●●●